

บทคัดย่อ

การสำรวจและเก็บข้อมูลอย่างมีส่วนร่วมเพื่อจัดทำฐานข้อมูลป่าชุมชน ในหมู่บ้านวนศาสตร์ชุมชนต้นแบบ บ้านร่องดำ หมู่ที่ 1 ตำบลบ้านหวด อำเภอท่าวา จังหวัดลำปาง ได้ทำการศึกษาในปี 2550 โดยการทำงานร่วมกันระหว่างชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทำความเข้าใจและรับรู้ร่วมกัน ประกอบด้วย 3 ส่วน ได้แก่ การศึกษาชุมชน การศึกษา ทรัพยากรธรรมชาติและ การศึกษาการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ แบ่งการศึกษาเป็น 10 หัวข้อ ดังนี้ คือ ประวัติศาสตร์ชุมชน แผนที่ชุมชน ข้อมูลด้านเศรษฐกิจและสังคมของหมู่บ้าน กลุ่มฐานะทางเศรษฐกิจสังคม การเข้าถึงและการมีส่วนร่วมในการจัดการป่าชุมชน แผนที่ ทรัพยากรธรรมชาติ การประเมินความอุดมสมบูรณ์และความหลากหลายของทรัพยากรธรรมชาติ ของสภาพป่าเบื้องต้น การใช้ทรัพยากรธรรมชาติของชุมชน การถือครองและการใช้ประโยชน์ ที่ดินภายในชุมชน การประเมินกลุ่มคนและการใช้ประโยชน์จากป่าชุมชน การบริหารจัดการป่าชุมชน

กระบวนการศึกษาชุมชน จำแนกเป็น 3 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนเตรียมการ ได้แก่ การ กำหนดกลุ่มและปรึกษาหารือ มีการกำหนดเป้าหมายร่วมกัน สร้างทีมเก็บข้อมูล รวมถึงการ วางแผนก่อนลงพื้นที่ ขั้นตอนปฏิบัติการคือการเก็บข้อมูลและการตรวจสอบ และขั้นวิเคราะห์และใช้ ประโยชน์ข้อมูล ได้แก่ การร่วมกันวิเคราะห์สถานการณ์ชุมชน ทรัพยากรธรรมชาติ และส่งเสริม การจัดการป่าชุมชนอย่างยั่งยืน

กระบวนการศึกษาชุมชน ได้มีการทำงานร่วมกับชุมชนบ้านร่องดำ ซึ่งได้รับความ ร่วมมือจากราษฎรบ้านร่องดำเป็นอย่างดี ในการให้ข้อมูล ร่วมสำรวจ ร่วมกันจัดทำฐานข้อมูลป่า ชุมชน รวมถึงหน่วยงานต่างๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน องค์กรท้องถิ่น การดำเนินงานร่วมกัน สามารถชี้ให้เห็นถึงปัญหาอุปสรรคในการบริหารจัดการที่ผ่านมา และสามารถร่วมกันแก้ไขปัญหา ที่เกิดขึ้น นำไปสู่การจัดการป่าชุมชนอย่างมีส่วนร่วม และส่งเสริมการอนุรักษ์ฟื้นฟู ทรัพยากรธรรมชาติ เพื่อให้ยั่งยืนตลอดไป